

Diversi Tractatvs

Coloniae Agrippinae, 1629

Qvæstio V. Si Confessarius ex Sacramentali confeßione prospicere se arbitretur, mulierem crimen metu tormentorum confessam, re vera innocentem esse, vtrum Iudicem, tanquam internuntium, & aduocarus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

inferet, nec non mortis malo, cuius sibi ipsi causa existit, confessionem suam coram Iudice constanter retractet: dummodo spes aliqua sit, quod Iudex ante sententiam latam Reum retractare volentem audirurus, aut fidem aliquam habiturus sit. Multi enim Iudices stare solent confessione semel iudicialiter extra metum tormentorum facta, aut confirmata; nisi probabilissima argumenta commissæ falsitatis appareant: Tunc autem inanis & frustanea erit reuocatio, quæ nihil profutura putatur, sicut bene monet Iacob. *Simanca de Cathol. instit. tit. 13 n. 28.*

24 *Dico III* Si Italier, vel quicumque alias Reus, qui falsa confessione crimen sibi imposuit, ob quod mortis supplicio afficiendus erit, persuaderi sibi non sinat, ut retractet: quia timet, grauissima, qualia antea se passum tormenta recordatur, iterum inferenda fore, ideoque morti mauult, quam ea sustinere; hunc Confessarius denique urgere non debet, ad retractationem cum taliu tormentorum periculo: quia Reus conformare se potest sententiæ probabilis Doctorum negantium, in hoc casu obligationem retractandi sub peccato mortali incumbere: hi sunt Angelus *ver. detractio, §. 7.* Sotus *lib. 5. q. 10. a. 2.* Tolet. *lib. 5. c. 66.* Less. *lib. 2. c. 11. dub. 7. assert. 5.* Sa *ver. infamare.* Quamquam contraria sententia speculatiuè vera mihi videtur, quæ est Couar. *1. resol. c. 2. n. 8.* Nau. *c. 18. n. 29.* Mol. *tract. 4. disp. 37. concl. 15.* Qui e-

nim causam suæ mortis posuit, tenetur eam tollere, si possit; alioquin sui ipsius occisor erit: Sed Reus, qui sibi crimen falsò affinxit, ob quod morte puniendus est, is causam suæ occisionis posuit: Ergo tenetur eam tollere, retractando crimen falsò sibi impositum. Minor est clara: Maior declaratur simili: Si enim aliquis ignem posuit, ex quo intelligit oriturum esse incendium, nisi extinguat ignem, si possit; tanquam incendiarius damnabitur. Confirmatur: Si enim is, qui crimen falsò affinxit alteri, ob quod supplicio extremo afficietur, omnium sententia: homicida est; cur non etiam, qui sibi affinxit? cum neque suæ, neque alienæ vitæ dominus existat.

QVÆSTIO V.

Si Confessarius ex Sacramentali confessione prospicere se arbitretur, mulierem crimen metu tormentorum confessam, re vera innocentem esse, vtrum Iudicem, tanquam internuntius, & aduocatus hominis confesi, de ea re monere debeat?

25 **R**espondeo, Id consultum non esse. I. Quia, ut supra dictum, Iudex huic retractationi extra iudiciali fidem nullam habebit, post publicam Rei confessionem, aut cõuictionem. II. Quia si sciatur, Confessarium intercedere pro Reis, quos ipse innocetes esse ex sacramentali confessione

suspiciatur; alij verè nocentes exinde occasionem accipient, facinora sua Confessarium callidè celandi, non sine graui sacrilegio, & animarum suarum pernicio. III. Quia si Confessarius plures Sagas, vel alios supplicij Reos audire solitus, de vniuersis, non item aliorum innocentia contestetur; hoc ipso aliorum nocentiam tacitè confirmare videtur, sicuti in simili dicam *lib. 5. tract. 6. c. 14. ver. Quinto.*

QVÆSTIO VI.

Quodnam sit Iudicis officium in processu contra maleficas?

Respondeo I. Vt nulla capiatur, & ad iudicarium processum trahatur, nisi adsit verisimile criminis commissi indicium: & non sola delatio personarum infamium: siue sola infamia ab hominibus vilibus, & improbis orta, sine probabili causa, aut coniectura, sicuti videre est apud Farinac. *l. 1. tit. 5. q. 42.* & dixi explicatius hoc *c. in fine, q. 2. II.* Vt secundum numerum delationum, & grauitatem indiciorum, deueniat ad torturam: neq; seuerius, aut sæpius Reum torqueat, quam indicia exigant. Dicunt tamen Doctores, quod in crimine hæresis (cui propter grauitatem, crimen maleficij æquiparatur, teste Binsfeld. *memb. 2. conclus. 1. §. hac questio. Delrio lib. 5. sect. 5. prope finem.*) Iudices proniores esse soleant ad torturam; cum sit crimen valde

perniciosum, suapte natura occultum, ac plena probatione plerumque destitutum, *arg. l. Diuus ff. de qu. & ex communi testatur Ioanes Ro-yas tract. de heret. assert. 31. n. 296.* Addunt aliqui, dicta crimina adeò detestabilia, & perniciofa, vt quamuis interdum accidat quibusdam paucis ex denuntiantium malicia iniuriam fieri, potius id permittendum sit; quam vt bonum publicum per Magistratus dissimulationem periclitetur. Arbitror tamen dicendum esse, etiam in hoc crimine veneficij, & alijs similibus, requiri indicia absolūtè grauia, vt aliquis tanquã reus capi, & ad criminalem processum trahi possit, vt docet Delrius *lib. 5. disqu. 3.* Grauiora autem indicia necessaria sunt, si persona denunciata, vel aliter suspecta, magni nominis sit, dignitatis, aut status, v.g. clericalis. Ad torturam verò suspecto inferendam generalis regula est, *ex l. 1. ff. de questionibus;* Quod talia indicia opus sint, quibus animus Iudicis planè inclinetur ad existimandum, hominem noxium esse: vt iam nihil aliud deesse videatur, quam ipsius Rei confessio, sicuti bene explicat Marr. Delrius *lib. 5. disqu. Magicæ sect. 3. §. ad assumendas.*

Controuersia autem inter Doctores est; *Vtrum Reus de maleficio condemnari possit mortis pena propter multiplicatas personarum infamium denuntiationes, et si ipsemet crimen confessus non sit?* Affirmant Binsfeld *de conf. malef. memb. 2. concl. 7.* Gomez *3. resolutio. 12. num.*